

Departementet

J.nr. MST-407-00021

Den 20. august 2007

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 240 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Spørgsmål 240

Vil ministeren udarbejde en sammenstilling af kriterierne for god økologisk vandkvalitet, jf. vandrammedirektivet og Miljøministeriets udlægning heraf sammenlignet med: a) gældende regionplaner, b) EU-retningslinier, c) faglige vurderinger fra DMU og andre relevante institutioner.

Svar

I henhold til EU's vandrammedirektiv skal medlemslandene iværksætte foranstaltninger med henblik på opnåelse af god økologisk tilstand i overfladevand, dvs. i vandløb, søer og kystnære vandområder. Ifølge direktivets generelle definition indebærer god økologisk tilstand, at "de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde udviser niveauer, der er svagt ændret som følge af menneskelig aktivitet, men kun afviger lidt fra, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold".

Med henblik på at operationalisere direktivets målsætning har EU-medlemslandene, herunder Danmark, udmeldt en række kriterier for god økologisk tilstand til brug for EU's interkalibrering af vandrammedirektivets miljømål for nogle af de kvalitetselementer, som vandrammedirektivet omfatter. Fastlæggelsen af værdierne har for Danmarks vedkommende blandt andet taget afsæt i miljømålene i de daværende amters regionplaner (ikke-bindende miljømål) og i foreliggende data fra forskning og overvågning. Der er en vis variation i både regionplanmålene og datamaterialet som følge af den naturlige variation i økosystemerne. Regeringen har valgt at lade denne variation indgå i de foreslåede grænser, som derfor er angivet som intervaller.

EU-retningslinier foreligger endnu ikke, da Kommissionen først forventes at tage beslutning om fastsættelse af målene i direktivet ultimo 2007. Vandrammedirektivet er omfattet af den nye forskriftsprocedure med kontrol, hvorefter Rådet (miljø) og Europa-Parlamentet kan modsætte sig beslutningen inden for en frist på 3 måneder, det vil sige frem til primo 2008. EU's retningslinier i forhold til vandrammedirektivet, og hermed de mål som Danmark vil skulle følge, er dermed ikke kendte på nuværende tidspunkt.

Regeringens kriterier for god økologisk tilstand, regionplanmålene og de faglige vurderinger fra DMU og andre relevante institutioner er nærmere beskrevet i det følgende.

Vandløb

I regionplanerne er der fastlagt tre ikke-bindende niveauer for miljømål for vandløb, henholdsvis "skærpet målsætning", "basis målsætning" og "lempet målsætning". I Dansk Vandløbsfaunaindeks er der ud fra vandløbets fauna fastlagt en standardiseret skala, som udtryk for forureningsgraden af de enkelte vandløb. Faunaskalaen går fra 1 (meget stærkt forurenede) til 7 (praktisk taget ikke forurenede). Vandløb med skærpet målsætning eller med basismålsætning i regionplanerne svarer til et mål om at vandløbene ikke må være mere forurenede end det, der svarer til faunaklasse 5, 6 eller 7 i Dansk Vandløbsfaunaindeks. Vandløb med lempet målsætning i regionplanerne svarer til et mål om at vandløbene ikke må være mere forurenede end det, der svarer til faunaklasse 4 i indekset. De nævnte mål er ikke bindende.

Regeringen har for vandløb anbefalet, at den nedre grænse for god økologisk tilstand fastsættes som grænsen mellem faunaklasse 4 og 5.

Søer

Der skelnes i vandrammedirektivsammenhæng mellem dybe søer med en dybde på mellem 3 og 15 meter og lavvandede søer med en dybde på op til 3 meter. Ud fra oplysninger om de 27 større søer, som indgår i det nationale overvågningsprogram, er regionplanmålene for fytoplanktonbiomasse opgjort som klorofylindhold henholdsvis 4-27 µg/l for dybe søer og 6-56 µg/l for lavvandede søer.

Regeringen har anbefalet, at den nedre grænse for god økologisk tilstand for dybe søer fastsættes til et klorofylindhold på 12-15 µg/l og for lavvandede søer til et klorofylindhold på 22-28 µg/l.

Kystvande

Regionplanerne indeholder for visse typer af kystvande mål for dybdegrænsen for ålegræs. Ud fra oplysninger om 12 kystvandsområder er målene opgjort til en afvigelse på 7-60 pct. fra referencetilstanden (gennemsnit 24%).

Referencetilstanden er ifølge vandrammedirektivet den tilstand, der ville være i kystvandene uden eller med kun meget ubetydelige menneskeskabte ændringer i forhold til, hvad der normalt gælder under uberørte forhold. Referencetilstanden er for Danmark konkret fastlagt som 90 pct. af dybdegrænsen i historiske observationer fra begyndelsen af 1900-tallet.

Regeringen har for kystvande anbefalet, at god økologisk tilstand svarer til at dybdegrænsen for ålegræs må afvige 25-30 pct. fra referencetilstanden.

Der er i forbindelse med vandplanlægningen også arbejdet med fastsættelse af grænserne mellem kvalitetsklasser for andre af vandrammedirektivets kvalitetselementer end de ovennævnte. Amterne har ikke eller kun i meget begrænset omfang benyttet disse kvalitetselementer i deres regionplaner, og en sammenligning er derfor ikke mulig.

DMU har udarbejdet en række faglige rapporter vedrørende økologiske tilstandsklasser for vandløb, søer og kystvande. De faglige vurderinger er baseret på en række forudsætninger vedrørende blandt andet referenceforhold, typeinddeling af vandområder, afgræsning mellem økologiske tilstandsklasser og relevante kvalitetselementer. Det fremgår af DMU's faglige vurderinger, at det er vanskeligt at definere grænserne mellem de økologiske klasser præcist blandt andet på grund af den naturlige variation i vandområderne.

DMU's faglige rapporter nr. 475, 499 og 535 fra hhv. 2003, 2004 og 2005 har indgået i de faglige overvejelser. For søerne var DMU's faglige vurdering på baggrund af udvalgte søer, at opfyldelse af vandrammedirektivets mål om god økologisk tilstand forudsætter et klorofylindhold på ikke over 6 µg/l i dybe søer og ikke over 13 µg/l i lavvandede søer. For vandløbene var DMU's faglige vurdering, at god økologisk tilstand forudsætter faunaklasse 5 eller højere. For kystvandene var DMU's faglige vurdering på baggrund af udvalgte kystvande, at god økologisk tilstand forudsætter en afvigelse i dybdegrænsen for ålegræs på ikke over 15-20 % fra referencetilstanden.

Fastlæggelsen af de grænser, som regeringen har indmeldt til interkalibreringen, er blandt andet sket på baggrund af DMU's faglige vurderinger. DMU's vurderinger bygger på udvalgte typer af vandområder. De indmeldte grænseværdier skal gælde for alle danske vandområder, hvorfor regeringens indmelding endvidere har taget udgangspunkt i de målsætninger, der blev anvendt i regionplanerne.